

Dk - DIALOG

Cena 3,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

JDE O MOC

„Jde o moc“, pravil pan ministr Jindřich Vodička a vzápětí se opravil: „o mnoho“ aby nebylo pochyb o významu slova. Čeština i přes značné výrazové bohatství dokáže nastražit do cesty myšlenkovým pochodům někdy dost záludná homonyma. Události se na nás valí překotným tempem. Řádná zasedání vládního kabinetu střídají mimořádná, reprezentanti Velké Trojky spolu snídají a dohadují se, kterak dospět k dohodě. Pan ministr Lux prorocky soudí, že bude-li vláda schopná změnit chování, má šanci ucházet se o důvěru občanů a právo vládnout. Výrok hodný delfské věštiny a Pýthie by nám mohla povědět, jak bude jednat v té či oné situaci sám pan ministr Lux. Dalo by se předpokládat, že veškeré osobní ambice a vášně ustoupí do pozadí v době, kdy jde o to, jak nejlépe a nejrychleji vybědnout z ekonomické i politické krize. Tanečky kolem postů tak důležitých, jakými jsou ministerstvo financí, vnitra, školství, průmyslu a obchodu (o zdravotnictví ani nemluvě) pro to příliš nesvědčily. Úvahy, jak a kam umístit pana Žantovského, snad ani k běžným politickým šachům nepatřily, spíš do žánru absurdního divadla. Ale dosti, slibuji delší odmlčení, abych nešířila skepsi. Přeji Vám, milí přátelé, krásné a příjemné prožití léta.

Alena Šubrtová

ZASLÁNO

Vážený pane redaktore!

Mám naspěch. Víím, že nebudu-li se loudat, zaplatím za poštovné čtyři koruny šedesát. Budu-li však dlouho ladit, mohla by na mě pošta chtít třeba čtyřicet šest miliard. Ještě o něco více stál dopis, který dostal můj otec z Berlína počátkem dvacátých let. Tedy brzy nato, co Německo prohrálo jednu ze svých válek.

Česká republika ale žádnou válku neprohrála, slyším Vás namítat. Ale to by byl omyl. V těchto dnech se hroubí poslední obranné linie našeho státu ve válce, kterou proti němu vede jeho vlastní lid.

Je to jen logický důsledek jistého jevu posledních osmdesáti let. Po celou tuto dobu bylo naše obyvatelstvo příjemcem jednorázových i trvalých důchodů, které, taktně řečeno, neplynuly ani z výsledků jeho práce, ani z oprávněných požadavků na sociální solidaritu. Provedme si malou rekapitulaci:

1. Po roce 1918 se u nás odčítuje Bílá hora parcelací velkostatků (kolaborovalaf šlechta s Rakouskem).

2. V roce 1945 získává stát i jednotlivci téměř veškerý majetek Němců a kolaborantů.

3. V téměř roce dochází ke znárodnění velkých podniků vlastněných i kýmikoli dalším.

4. Od roku 1948 pokračuje znárodnovací proces a postupně zasahuje i ty nejd-
robnější závody.

5. Po celé období komunistické vlády narůstá v důsledku neúdržby a neobnovo-
vání majetku vnitřní dluh státu průměrně o částku 75 miliard tehdejších korun roč-
ně. Asi 38 % hrubých příjmů pracujících i důchodců je tak vypláceno neoprávněně,
na úkor budoucnosti.

6. Po celé toto období je zejména manuálně pracujícím dovoleno si s jen nepatř-
ným rizikem přisvojovat nesmírná množství společenského majetku.

Není vůbec divné, že po takových injekcích získal lid pocit, že i s mizerným prac-
ovním výkonem lze mít poměrně slušnou a dokonce rostoucí životní úroveň. Když
pak komunistický režim koncem osmdesátých let již neměl z čeho rozdávat, ztrácí
téměř veškerou domácí podporu. Po ztrátě podpory ze strany Velkého bratra se
hroutí jak domeček z karet. Nová moc ví, že takto dále nelze, že naopak bude nut-
ný protipohyb, chybí však odvaha promluvit otevřeně. A navíc fici, že dnešní bo-
hatství západní Evropy je výsledkem nesmírně tvrdé práce, v níž se nesmí polevit
ani při jeho současném velmi pomalém rozvíjení jedno- či dvouprocentním růstem,
takže pokus o odchod z komunistického hnojště musí být nutně ještě mnohem bo-
lestivější. Ze musíme šetřit s každou korunou. Ze se českou krajinou nemohou pro-
hánět vláčky s více vagóny než cestujícími, že se počet učitelů nemůže blížít počtu
žáků, ani počet lékařů počtu pacientů. A že když tohle všechno dodržíme, že se mů-
žeme za deset let dostat konečně tam, kde byly přední evropské státy před léty dva-
ceti.

S odvahou mluvit chyběla tím spíše odvaha k činům. Chyběla odvaha k restruk-
turaci.

Toto byla největší chyba demokratické moci. Tragické ovšem je, že byly i jiné
chyby, z nichž nyní může lid vyvozovat oprávněnost svého odporu k současné vládě.
To ale byly chyby jen potud, pokud je správná hypotéza, že privatizace mohla
mít etický rozměr, když slušní Češi byli bez peněz a cizího kapitálu se národ bojí.
Já o její správnosti pochybuji.

Díky tomu všemu se naše země nyní asi stane obětí politiků, kteří hodlají poplá-
cávat lid po zádech, do něčeho jej nehonit a tunelovat budoucnost schodkovým roz-
počtem. Nevyhnutelně se dostaví pokles produktivity, velká inflace, znehodnocení
úspor a všeobecný pokles životní úrovně. Na Evropu bude možno jen vzpomínat.

Našími kamarády budou Mečiar, Milošević a Lukašenko. Nemůžeme-li zpívat s an-
děly, budeme vyty s vlky, napsali po mnichovském diktátu nejlepší české noviny.

Jistě je Vám známo, jak se hodnotí pořadí ve fotbalové lize. Rozhodují body, sco-
re (brankový rozdíl) jen v případě rovnosti bodů. Pro mne (proto jsem také vstoupil
do DK) znamenala demokracie vždy bod a konkrétní politika (hospodářská, školská,
zahraniční...) ono score. Nemohl tedy v mém pojetí Hitler nahradit demokracii dál-
nicemi, Mussolini vysušenými močály, Husák docela hezkým pražským metrem
a Ceaušescu odvážnou zahraniční politikou. Mohl bych tedy zůstat klidným, proto-
že se v tuto chvíli zdá, že nám zkazí jen to score. Jenže blížili-li se toto minus neko-
nečnu, pak prostě odejde i síla se vůbec o demokracii zajímat. Navíc je velmi prav-
děpodobné, že demokracie nemá mimo euroatlantickou sféru perspektivy. Pak se o-
citneme v situaci, v níž jsou dnes Alžírčané, v níž byli v roce 1936 Španělé, v roce
1973 Chileané atd. Budeme řešit soustavu rovnic, která nemá demokratické řešení.
Budeme hledat nejlepší či nejméně špatné score, když bodu nikde nevidět. Politické
score má však jednu zvláštní vlastnost: je to součet, v němž neplatí komutativní zá-
kon. Kdo sčítá zleva, dochází k jinému výsledku než ten, jenž sčítá odprava. Bůh
nás před tím chraň!

Pokud by k tomu došlo, budu sčítat zprava. Vlevo je v nejlepším případě skrom-
ná počáteční hostina, po níž následuje jen zahánění a pozvolná smrt. Jenom by se
ke mně nesměl přilísat někdo s Rasou, Nicnežnárodem a podobnými svinstvými.

Takhle to tedy všechno může, ale také nemusí dopadnout. Musíme to začít všu-
de lidem vykládat, a to nejenom v klubu a v Praze. Chee to také trochu politického
a hlavně ekonomického štěstí. A strašně moc by demokracii pomohlo, kdyby se na-
ši Křesťané a Demokráté stali křesťany a demokraty.

Uprimmě Vás zdraví Jan Friedlaender

Vážený pane kolego,

nemám bohužel k dispozici tolik statistických údajů, abych Vám mohl oponovat
v tom, z čeho všeho podle Vás žili a tyli pracující lidé Československé a nyní Čes-
ké republiky po téměř osmdesát let naší novodobé existence. Vím však, co vidím,
co čtu a slyším, a také co pocítuji v životě vlastní rodiny a mám možnost sledovat
v rodinách jí podobných.

Z toho, co jste napsal, by se málem dalo usoudit, že dělníci a ostatní manuálně
pracující lidé naší země po celou tu dobu nevytvořili žádnou hodnotu, nýbrž žili z to-
ho, co bylo ukradeno: jednou pobělohorským šlechticům (ještě že nemluvíte o těch
protestantských, předbělohorských), podruhé Němcům a kolaborantům, potřetí ban-
kérům a jiným velkým kapitalistům, počtvrté malým kapitalistům a popáté vůbec
skoro všem, kdo kdy něco měli. A tak dále až po ty nadité kapsy, brašny, pytle a ji-
stě i celé automobily, v nichž si „zejména manuálně pracující“ odnášeli či odváželi
do svých příbytků „nesmírná množství společenského majetku“.

Doufám, že po této poněkud nadlehčené rekapitulaci Vašeho výčtu okradených

a okrádajících nebudu podezírán z obhajování komunistického postoje k soukromému vlastnictví či jakékoli nepoctivosti. Ostatně musím uznat, že v našich dějinách, k naší společné hanbě jako příslušníků tohoto národa, se ve všech jejich obdobích našlo dost těch, kteří, ať z nouze, z nenechavosti či nenasytosti, obírali svůj stát a své „bližní“. Zároveň bych však řekl, že z hlediska celoevropského i světového kontextu není třeba dělat věci černější, než jsou. Když totiž v duchu procházím historií, nezdá se mi, že by se u řady jiných národů podobné věci nikdy neodehrávaly a že by jejich bohatství bylo vytvářeno jen tím nejčistším a morálně plně ospravedlnitelným způsobem.

Kladu si ale otázku, kdo vlastně měl z toho ať již právem, či neprávem získaného a Vámi vyjmenovaného bohatství prospěch. Začnu od toho, co dobře znám. Moji rodiče a s nimi tisíce podobných, kteří se v období mezi dvěma světovými válkami dřeli ve fabrikách továrníka a statkáře Franze Gerla a v dalších textilkách rozsazených podél Jizery, chodili nakupovat na knížku a taktak dokázali sebe a děti uživit, docela určitě ne. A ani já po pětačtyřicátém, kdy jsem si již začal, byť ne manuálně, vydělávat, ani později, tím méně nyní coby důchodce, jsem si se svou rodinou nikterak nežil a nežiji „nad poměry“, jak by nám dnes někteří politici a s nimi duchovně spříznění mediální i nemediální hlasatelé podobných názorů chtěli namluvit. A takových jako já jsou u nás statisíce, možná miliony.

Takže - kde vlastně je všechno to bohatství, kdo jsou ti, kteří si nad poměry žili kdysi a žijí dnes, a kdo si ve skutečnosti stále jen utahuje opasky?

Stalo se u nás málem morálně nebezpečné poukázat na různé všeho schopné „podnikatele“ a zbohatlíky a na to, že naše vláda proti těmto protispolečenským jevům nejen účinně nebojuje, ale spíše pro ně vytváří příhodné podmínky. Vždycky se našel někdo, kdo si na takového kritika vyšlápl s cejchem „české závistivosti“ nebo zastánce starých pořádků. Teprve teď, když je za několik málo minut dvanáct, byla konečně koncepce našeho současného vládnutí, v podstatě začínajícího liberálního kapitalismu 18. a 19. století nebo se mu velmi nebezpečně podobající, podrobena i ve vládě premiéra Klause rozboru a kritice a začne se - snad - vládnout jinak. Říkám snad, protože ani ona kritika-sebekritika nezní příliš upřímně. Ještě nedávno bylo možno věřit, že šlo jen o chyby a omyly provázející v zásadě nepopíratelné schopnosti a dobré úmysly, po událostech dubna a května však nezbyvá, než o tom pochybovat. Tím více, když po oné sebekritice, jak u nás bývá dobrým zvykem, sám pan premiér dal signál a k němu se hned připojily úslužné hlasy, jež by všechno zlé rády svalily na někoho jiného. Kritizoval jsi, vnášel jsi do duše národa neklid a nedůvěru k jediné správné cestě k lepším zítřkům, jsi tedy vinen. Proč by se právě v tomhle měla naše současnost lišit od nedávné minulosti, není-liž pravda?

S úctou Váš Josef Janoušek

Vydavatel: Demokratický klub, pošt. příhrádka 663, 111 21 Praha 1

Redakční rada: Miloslava Kučerková (výkonná redaktorka), Josef Janoušek, Alena Šubrtová

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993

Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759